

E.Sz.M.E. futtatás

Az ESzME, az „Egyesület a Stroke Megelőzéséért” hírlevele

TÉMÁINK

Egyesület:
Megelőzés, ellátás

Tájékoztató:
Stroke Szövetség Euró-
páért

Aktualitások:
Patika kártya

Az agyi érbetegség megelőzhető és kezelhető!

Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint a stroke, magyar szóhasználat szerint gutaütés, szélütés, az agyműködés globális vagy körülírt zavarával járó, gyorsan kialakuló tünet-együttes, mely több, mint 24 órán keresztül fennáll vagy halálhoz vezet, továbbá bizonyíthatóan nincs más oka, mint az agyi érrendszerben kialakult elváltozás. Az utóbbi évek eredményei gyors és korszerű diagnózistettek lehetővé, reménykeltő új terápiás lehetőségek váltak elérhetővé.

Magyarországon évente körülbelül 40000 kórházi felvétel történik e megbetegedés miatt. A stroke-ot az erek elváltozásai, az agyi véráramlás zavara és a kóros véralvadás okozhatja. Átmeneti keringési zavar sokszor csak rövid ideig tartó tüneteket okoz, de ez esetben is számolni kell az agy károsodásával. Az agyi érbetegség lehet vérzés vagy érelzáródásra visszavezethető agyi infarktus. A stroke tüneteit mégsem ez határozza meg, hanem a károsodás helye.

Az agy vérellátását két, egymással kapcsolatban álló rendszer biztosítja. Általában igaz, hogy az egyik területi károsodások tünetei „féloldaliak”, míg a másik rendszer károsodása esetén kétoldaliak, „összetettek”. Az egyik szem múló vaksága, féloldali bénulás, érzékiesség, zsibbadás, látótérkiesés, beszéd (kifejezési, ill. értési)zavar ugyanúgy jele lehet agyi érbetegségnek, mint szimmetrikus bénulás, érzészavar, kettőslátás, artikulációs zavar, nyelészavar, egyensúlyzavar, szédülés. Fejfájás nem jellemző.

Heveny stroke gyanúja esetén a beteg azonnal neurológiai osztályra szállítandó! Az alapvetően fontos EKG és laboratóriumi vizsgálat mellett a radiológiai vizsgálatok közül mindmáig a koponya CT az elsőként választandó vizsgálat, speciális esetben koponya MR szükséges. A nyaki- és koponyán belüli ereket ultrahanggal vizsgálják. A hagyományos érfestés ma már ritkábban választott eljárás.

Az agyvérzések kezelése az októl és a kialakulástól függően lehet gyógyszeres és műtéti.

Az agyi erek elzáródásának kezelésére a ma leghatékonyabbnak ítélt eljárás a vérrög-oldó kezelés. Ez csak bizonyos esetekben jöhet szóba. Ilyenkor speciális gyógyszer kerül alkalmazásra. Eredményes kezelés esetén az elzáródott ér újra átjárhatóvá válik, a keringés helyreáll. A betegek kiválasztásánál szigorúan be kell tartani a tünetek pontos kezdete és a kezelés megkezdése közötti időt, erre mindössze 3 óra áll rendelkezésre. Neurológus, radiológus, intenzív terápiás szakember, idegsebész, adott esetben belgyógyász, kardiológus, érsebész együtt dolgozik a sikerért feszített ütemben. A betegek többségénél nem jöhet szóba ez a kezelés. Ők véralvadást gátló injekciót, infúziót kapnak. Szándék a keringés- és anyagcsere javítása, az idegsejtek védelme. Mindemellett a legfontosabb a megelőzés.

Az agyi érbetegek kórelőzményében általában felderíthető valamilyen kockázati tényező. Az életmódváltoztatás, az alapbetegségek (magas vérnyomás, cukorbetegség, stb.) kezelése révén az agyi érbetegségek jó eséllyel megelőzhetők. A már bekövetkezett stroke esetében a cél az újabb esemény elkerülése. Ekkor gyógyszeres kezelést is alkalmazunk, fokozott véralvadást gátló készítményt adunk. A stroke terápiában kiemelt hangsúlyt kap a komplex rehabilitáció. Az ún. korai rehabilitációnak már az akut ellátást biztosító intézetben meg kell kezdődnie, mely ideális esetben speciális intézetekben folytatódik. Fizioterápia mellett beszédzavar esetén logopédiai kezelés is szükséges.

A fenti összeállítás alapján egyértelmű: a stroke számtalan szakterület együttműködésével előzhető meg, ill. gyógyítható eredményesen.

*A Fővárosi Önkormányzat Szent János Kórháza és Észak-budai Egyesített Kórházai
NEUROLÓGIAI OSZTÁLY – STROKE CENTRUM*

*Dr. Folyovich András, Dr. Zsiga Katalin
Dr. Pintérmé Dr. Gönczi Ágnes Főigazgató*

Egy olyan világért...

A Sztroke Szövetség Európáért Kiáltványa

1. Bevezetés

A vezető halálokok közül a szroke a harmadik Európában, és a súlyos rokkantság leggyakoribb kiváltó oka.

A legtöbben hallottak már a szívinfarktusról, de a szroke kevésbé ismert fogalom. Pedig ez legalább olyan fontos és súlyos, mint a szívbetegség.

- A szroke-on átesetteknek csupán egyharmada jön rendbe egy hónapon belül.
- Egy másik egyharmad valószínűsíthetően rokkant marad, és rehabilitációra lesz szüksége.
- Egyharmaduk egy éven belül meghal. A felnőttkori rokkantság leggyakoribb kiváltó oka Európában a szroke.
- A jó hír az, hogy valamennyi neurológiai betegség közül a szroke-ot lehet leginkább megelőzni.

Évente 650 000 ember hal meg szroke-ban Európában, ami jelentős terhet ró a társadalomra, mivel az egészségügyi költségvetésre fordítják az egészségügy teljes kiadásának 3-4%-át Nyugat-Európában A SAFE átfogó célkitűzése az, hogy Európa-szerte csökkentse a szroke előfordulását és ellensúlyozza a hatásait. A SAFE célja, hogy tevékenysége révén csökkenjen a szroke-ok száma Európában, és akiket érint a betegség, kapjanak meg minden szükséges segítséget és támogatást. A SAFE ennek megfelelően kampányokkal, oktatással és a kutatás elősegítésével járul hozzá a szroke megelőzéséhez és a szroke-on átesettek, valamint családtagjaik és gondozóik életminőségének javításához A SAFE felkéri Európa minden polgárát, segítsen abban, hogy a munkánk támogatást kapjon.

2. Megelőzés

Az agy betegségei közül a szroke a leginkább megelőzhető. Sokan azonban alulértékelik ennek fontosságát. Világszerte 600 millió embernek magas a vérnyomása, ami négyszeresére növeli a szroke kockázatát, mivel az a test vérellátását biztosító erekben fali kitüremkedéseket okoz. Ezek a vérerek aztán könnyen megrepedhetnek.

Ennek megfelelően, ha odafigyelnek a vérnyomásra – például megfelelő étrenddel és életvitellel, vagy egy bevált terápiával –, ez az egyik leghatékonyabb módja a szroke megelőzésének. Rendkívül fontos, hogy Európa polgárai szélesebb körű választási lehetőségeket kapjanak, több olyan információhoz és kezdeményezéshez férjenek hozzá, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy tudatosan alakíthassanak ki egészséges életmódot, és csökkenthessék a szroke kockázatát.

Felhívást intézünk annak érdekében, hogy legyen kötelező a

szeszes italok egyértelmű és következetes felcímkézése az alkoholtartalomra és a túlzott mértékű alkoholfogyasztás veszélyeire vonatkozóan.

Felhívást intézünk annak érdekében, hogy legyen kötelező az élelmiszerek egyértelmű és következetes felcímkézése, különös tekintettel a só- és zsírtartalomra,

Felhívást intézünk azért, hogy minden polgár vérnyomását rendszeresen ellenőrizték, és megfelelő segítség nyújtásával csökkentsék a magas vérnyomást, illetve tartsák azt egészséges szinten

Felhívást intézünk az Európai Parlamenthez és Európa valamennyi kormányához: tájékoztató akciók és az információk könnyű elérhetősége révén biztosítsák, hogy az emberek minden közösségben legyenek tudatában a szroke-nak és a szroke kockázati tényezőinek.

Felhívást intézünk minden európai intézményhez annak érdekében, hogy segítsék elő a polgárok testedzését.

Felhívást intézünk annak érdekében, hogy teljesen tiltsák be a dohányzást minden nyilvános helyen.

Felhívást intézünk annak érdekében, hogy korlátozzák az egészségtelen élelmiszerek reklámozását, különösen a gyerekeket célzókat.

3. A szroke sürgős orvosi ellátást igényel

A szroke és a TIA tüneteit gyakran nem ismerik fel, így a diagnosztizálás és a kezelés is késedelmet szenved. Ez csökkenti a gyógyulás esélyeit, ami sok esetben élet-halál kérdése

Felhívást intézünk a kormányokhoz, hogy biztosítsanak pénzügyi támogatást a felvilágosító kampányokhoz, amelyek segítségével mindenki felismerheti a szroke figyelmeztető jeleit, és tisztában lesz azzal, hogy sürgőségi ellátás igénybevételel kell eljutnia egy orvosi központba, ahol felméri az állapotát és ellátják.

Felhívást intézünk az Európai Parlamenthez, hogy a tagállamok kormányainak támogatásával érjék el, hogy egy agyi képzett vizsgálatelvégzésére legfeljebb három órát kelljen várni, és a kezelés kezdődjön meg három órán belül, mivel így csökkenthető a halálozási arány és növelhető a kezelés eredményessége.

4. Szervezet

A magas vérnyomás, a dohányzás, a túlzott mértékű alkoholfogyasztás, a tiltott szerek használata, a magas koleszterinszint és a testmozgás hiánya mind növeli a szroke kockázatát.

Felhívást intézünk minden európai kormányhoz, hogy dolgozzanak ki megoldásokat a stroke-on átesettek gondozását vég-

zők szociális, érzelmi és gyakorlati szükségleteire oly módon, hogy megfelelő szervezeti kereteket biztosítanak az ellátásnak ezen a területen.

5. A kórházban

Rengeteg bizonyíték támasztja alá azt, hogy a stroke központok csökkentik a halálozások előfordulását, és növelik azok számát, akik képesek önálló életvitelre, intézményi ellátás nélkül. Szükség van a specializált stroke centrumok számának növelésére. Kimutatták, hogy a gyors beavatkozás, csakúgy, mint az akut sztróke-ban szenvedő betegek specializált, célzott ellátása nem csak életet ment, hanem ahhoz is hozzájárul, hogy a tartós rokkantság hosszú távon és jelentősen csökkenjen.

Amikor a beteg a kórházba kerül, alapvető, hogy gyorsan rendelkezésre álljanak - például az agyi képalkotáshoz szükséges diagnosztikus eszközök, és a kezeléshez szükséges vérrögfeloldó gyógyszerek. Ugyancsak fontos, hogy a betegeket már a betegség bekövetkezésének napján vegyék fel a kórházba, és a kórházban töltött idejük java részét olyan stroke centrumban töltsék, ahol magas szintű, specializált ellátásban részesülnek.

Felhívást intézünk minden európai kormányhoz, hogy segítsék elő specializált, sztróke sürgősségi osztályok és specializált, sztróke osztályok létrehozását, amelyek alkalmasak optimális színvonalú, a hatékony és bizonyítékon alapuló ellátás szabványainak megfelelő segítség nyújtására és rehabilitáció megvalósítására.

Stroke centrumok létrehozásáért fogunk kampányolni szerte Európában.

6. A kórházból a közösségbe

A sztróke-on átesettek számára alapvető fontosságú, hogy a gondozás átadása zökkenőmentes legyen az egészségügyi és a szociális ellátást biztosítók, illetve az önkéntes szervezetek által nyújtott szolgáltatások között.

Ha az egészségügyi és a szociális ellátást biztosítók közösen dolgoznak azért, hogy a hazatérést megkönnyítsék, az hozzájárul a betegek gyorsabb gyógyulásához, csökkenti a rájuk és a családjukra nehezedő nyomást, és megelőzi a felesleges újbóli kórházi kezeléseket. A betegeknek el kell magyarázni, milyen további gondozás, segítség és rehabilitáció vár rájuk, miu-

tán elhagyják a kórházat, hogyan kaphatnak további információt és tanácsot, illetve ki lesz az, aki továbblép velük a rehabilitáció és a segítségnyújtás következő szintjére.

A sztróke olyan állapot, amelynek javulásához hosszú évekre van szükség, így a betegnek egyaránt kell biztosítani rehabilitációt - a javulás és a gyógyulás elősegítéséhez -, valamint támogatást - a sztróke által okozott, és esetlegesen hosszú távon is megmaradó csökkent képességekkel való együttélés megkönnyítéséhez.

Felhívást intézünk minden európai kormányhoz: biztosítsák, hogy a kórházi és az otthoni ellátás közötti átmenet javuljon, amihez a következők szükségesek: széleskörű tájékoztatás, támogató tevékenység a hazaengedéshez, képzés és támogatás a gondozóknak, valamint megfelelő segítség az alkalmazkodáshoz.

Felhívást intézünk minden európai kormányhoz: biztosítsanak megfelelő pénzügyi támogatást azoknak a családoknak és betegeknek, akiket súlyt a sztróke, valamint segítsék őket a visszatérésben a munka világába, ha arra lehetőség van.

7. Erőforrások

Felhívást intézünk az Európai Parlamenthez: a tudatosság növelése, a sztróke megelőzése, illetve a hatásainak csökkentése érdekében kifejtett erőfeszítések részeként segítsék a Stroke Szövetség Európáért növekedését és fejlődését.

Felhívást intézünk minden európai kormányhoz: segítsék a sztróke-hoz kötődő önszolgáltató és érdekképviseleti szervezetek növekedését és fejlődését minden országban.

8. A kutatás-fejlesztés prioritásai

A SAFE támogatja a prioritások meghatározását és a fejlesztést, illetve segítséget nyújt - amennyiben lehetséges - az alábbi területeken: Bátorítani fogjuk a betegeket, hogy vegyenek részt jól megtervezett és kivitelezett, a sztróke megelőzését, akut kezelését és rehabilitációját célzó, szabályozott, randomizált, klinikai vizsgálatokban. A betegek önszolgáltató és egymást támogató programjainak minden formája. Ahol lehet, segíteni fogunk abban, hogy jobb módszerek kerüljenek kifejlesztésre annak érdekében, hogy a lakosság, a szakemberek és a döntéshozók tudása folyamatosan bővüljön a sztróke-kal kapcsolatban.

Összegzés

A következő órában mintegy 225 ember fog sztróke-ot kapni Európában. Ezek közül 75 rendbe jön, 75 tartós rokkantsággal fog tovább élni, és 75 közülük meghal. A megelőzés, az ellátás és a rehabilitáció javítása csökkenti a személyes és társadalmi szinten jelentkező költségeket, valamint ezrek életét segít visszaadni Európá-szerte.

A Stroke Szövetség Európában

Ha további információkat szeretne kapni, vagy adományt kíván küldeni, látogassa meg a SAFE weboldalát: www.safestroke.com, vagy küldjön e-mailt a titkárságnak: mail@safestroke.com

Kedves Tagtársak!

Szeretnénk beszámolni arról, mit sikerült megvalósítanunk terveinkből, amiket annak érdekében fogalmaztunk meg, hogy az egyesület az eddigi aktivitásokon túl még többet tudjon nyújtani tagjainak, és ezen keresztül a magyar lakoságnak.

Elkészült a Tagsági Igazolvány Kártya!

Örömmel értesítjük tagjainkat, hogy elkészült a tagsági igazolvány, amely konkrét kedvezményekre jogosít!!!

Az idei évben nem emelünk tagdíjat, maradt a nyugdíjasoknak 500, aktív dolgozóknak 1000Ft befizetési kötelezettség. Akik 2010-ben befizették/befizetik a tagdíjat, májustól névre szóló, elektronikus tagsági igazolványt kapnak.

Az első kártyákat 2010. május 9.-én az ESZMEFUTTATÁS-on osztjuk szét azoknak, akik 2010 február 28.-ig fizettek. Az érvényes kártyával elérhető kedvezményekről a tagok a rendezvényen írásos tájékoztatást kapnak. Természetesen folyamatosan dolgozunk a kedvezmények bővítésén.

Elindult az akadálymentesítési akció

2009. december 7.-én sikeres tanfolyamot tartott az Egyesület olyan önként jelentkezők részére, akik szándékukat fejezték ki az akcióban való részvételle. A tanfolyamot dr. Csapó Krisztina, ideggyógyász doktornő tartotta, aki a debreceni Neurológiai Klinikán dolgozik. Segítője az ottani főnővér, Zólyomi Ágnes volt. A tanfolyamon 45 tagtársunk, aktivistánk vett részt és hallgatta végig az elméleti és gyakorlati oktatást. Nagy érdeklődés kísérte a gyakorlati bemutatót is, amely a segédeszközök gyakorlati használatát mutatta be.

A csoportokkal szembeni elvárásaink, hogy személyesen járjanak el az Önkormányzat Szociális Osztályánál – érdeklődjenek a kedvezményekkel, támogatásokkal, lehetőségekkel kapcsolatban, tudják meg, ki foglalkozik az intézményen belül ezekkel. Keressék fel a kistérségi társulás vezetőjét vagy illetékesét, feltérképezve a lehetőségeket. Kutassák fel a helyi lehetőségeket a házi betegápolással, gyógytornásszal, szociális gondozókkal, logopédussal, gyógyászati segédeszköz boltok elérhetőségével kapcsolatban. A csoportok vezetői óriási munkát végeztek a területükön. Többüktől nagyon szépen összeállított anyagot kaptunk a helyi viszonyokról, lehetőségekről. Nem kisebb az előttünk álló feladat sem. Meg kell teremteni a napi kapcsolatot a helyi stroke osztály és az aktivista között, továbbá nem teljes még, de folyamatban van azoknak a tájékoztató segédanyagoknak a kivitelezése, amely az aktivisták munkáját segíti a helyszínen. (Pl. elérhető segédeszközök, cégek, az aktivista eljárási szabálykönyve, a beteg állapotát felmérő kérdőív, információs füzet hasznos tanácsokkal stb.). Nagyon reméljük, hogy hasonlóan sikeres lépéseket fogunk tudni tenni a jövőben a hálózat működése érdekében.

ESZME Nap és Közgyűlés Csillebércen

Nagy örömmel szeretném bejelenteni, hogy az egyre nehezedő körülmények ellenére idén ismét lesz ESZMEFUTTATÁS Csillebércen, ahová minden kedves tagtársunk szeretettel várunk! Az újság mellett Önök megtalálják a borítékban az eseményt meghirdető szórólapot. A részletes program hasonló lesz, mint tavaly reméljük, hogy a családi futáson idén is legalább annyi tagtársunk fog részt venni, mint az előző évben. Az ESZME vezetősége ezúton hívja meg a tagság képviselőit az évi rendes közgyűlésére, ahol többek között bemutatkozik elnökünk, prof. dr. Szapáry László is. A közgyűlés meghívóját szintén mellékelve találják a borítékban.

Tisztelettel: Dr. Ludányi Andrea, Elnökségi tag

Kérjük, hogy adjuk 1%-át az ESZME Egyesület alábbi bankszámlaszámára szíveskedjenek utalni:

13700016-04335012

E-Sz-M-E
Egyesület a Stroke Megelőzéséért

- 1115 Budapest, Tétényi út 12-16.
- Munkatársunk mobilszáma: +36 70 641 8836
- E-mail: info@eszme.hu • Internet: www.eszme.hu
- Az egyesület bankszámlaszáma: 13700016-04335012